

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

עונש מאסר עולם - האם הוא באמת לכל החיים?

מלבד עונש מוות שכמעט לא הוטל בהיסטוריה של ישראל, מאסר עולם הוא הענישה החמורה ביותר שיכולים בתי משפט להטיל על מורשעים. לכאורה מדובר במאסר לכל החיים אך למעשה במרבית המקרים משוחרר האסיר מן הכלא לאחר שריצה תקופה ארוכה, ולאחר שעונשו נקצב על ידי נשיא המדינה ובהמלצת וועדת שחרורים ייעודית.

מהו מאסר עולם ועל אילו עבירות הוא מוטל?

בעיקרון, מאסר עולם כשמו כן הוא - השמה מאחורי סורג ובריח לכל החיים, והוא מוטל בגין העבירות החמורות ביותר בחוק העונשין - דהיינו רצח ובגידה. אמנם, ישנו בחוק הישראלי גם עונש מוות על עבירות בגידה, חרור מלחמה וסיוע לאויב במלחמה, אך הוא כמעט ואינו מוטל. על כן, ניתן לומר כי מאסר עולם הוא העונש החמור ביותר שאותו מטילים בתי המשפט. למעשה, בעבירת רצח ישנה חובה על בית המשפט להטיל מאסר עולם, ולצידה ישנן מספר עבירות נוספות שניתן להטיל בגינן עד מאסר עולם.

ואולם, לפי סעיף 41 לחוק העונשין, במקרים אלו רשאים השופטים להטיל מאסר עולם שלא עולה על עשרים שנים, דהיינו לא לכל החיים. גם במרבית מקרי הרצח ועונשי מאסר עולם חובה שנגזרו בגינם, נהוג לקצוב את עונשו של האסיר לתקופה של שלושים שנה, כפי שנראה בהמשך.

מגבלות וסייגים לעונשי מאסר עולם

בעיקרון, כאשר מוטל על ידי בית המשפט מאסר עולם יכול לקצוב אותו בזמן רק נשיא המדינה. אכן, לאורך שנים רבות נהגו הנשיאים לקצוב באופן כמעט אוטומטי עונשים של עשרים וארבע שנים במקרים אלו. כלומר, אם האסיר התנהג למופת במהלך מאסרו הוא יכול היה להשתחרר בניכוי שליש לאחר שש עשרה שנים בלבד.

ואולם, בתחילת שנות התשעים החלה מגמה הפוכה, כאשר נשיא המדינה עזר וייצמן מיאן לקצוב עונשי מאסר עולם של רוצחים, או שהיה קוצב אותם לתקופות ארוכות יותר מעשרים וארבע שנים. יש שהסכימו עם גישה זו ויש שהתנגדו לה, אך בכל מקרה היא יצרה מצב בלתי הוגן ולא שוויוני בין אסירים. לכן הוחלט על הקמת ועדה מיוחדת שתעסוק בשחרורם ובקציבת עונשם של מי הוטל עליהם מאסר עולם.

פעילותה של ועדת השחרורים לעניין אסירי עולם

כאמור, תפקידה של ועדת השחרורים הוא לבחון את מקרהו של אסיר מסוים שהובא בפניה, ולעסוק בהיבטים כגון התנהגותו בכלא, העבירה שביצע, נסיבות אישיות ודוחות שונים של הרשויות הממונות. לאחר מכן, עליה להמליץ לנשיא המדינה על קציבת העונש או מתן חנינה, כאשר במרבית המקרים ובהיעדר טעמים מיוחדים ההמלצה לא תהיה פחותה משלושים שנות מאסר. יתר על כן, הוועדה אינה רשאית להמליץ על קציבת העונש למי שטרם ריצה שבע שנים בכלא, ואם מדובר במי שנקצבו לו שני מאסרי עולם לא ניתן להמליץ על קציבת עונשו לפני שחלפו חמש עשרה שנים.

מאידך, מרגע שפנה אסיר לוועדה עליה לשוב ולדון בעניינו בכל שנתיים במידה שהוחלט שלא להמליץ על קציבת עונשו. בנוסף, גם אם הנשיא החליט לקצוב את העונש ניתן לבקש מוועדת השחרורים הקלה נוספת, אך בכל מקרה התקופה הכוללת לא תהיה פחותה משלושים שנים. לבסוף, יש להסביר כי גם מי ששוחרר ממאסר עולם עקב קציבה מטעם נשיא המדינה, נחשב למשוחרר על

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

תנאי וישוב לכלא אם ביצע עבירה שעונשה גבוה מ- 3 חודשי מאסר.

משרדנו מעניק ייעוץ וייצוג לאסירים ובני משפחותיהם בכל הנוגע לתנאי מאסרם וטיפול בענייניהם וצרכיהם השונים לאורך שהותם בבית הסוהר, תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במגננים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה ופגעו בזכויותיך כאסיר פנה אלינו ללא דיחוי בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת